

Βρυξέλλες, 13 Φεβρουαρίου 2017
(OR. en)

5800/1/17
REV 1

Διοργανικοί φάκελοι:

2016/0379 (COD)
2016/0380 (COD)
2016/0377 (COD)
2016/0378 (COD)
2016/0382 (COD)
2016/0376 (COD)
2016/0381 (COD)
2016/0375 (COD)

ENER 24
CLIMA 13
CONSOM 28
TRANS 35
AGRI 51
IND 20
ENV 88
COMPET 84
FISC 39
ECOFIN 81
RECH 37
IA 23
CODEC 129

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 15135/16 ENER 418 ENV 758 CLIMA 169 COMPET 637 CONSOM 301
FISC 221 IA 131 CODEC 1809
+ ADD 1 – 2
15150/16 ENER 420 ENV 760 CLIMA 171 COMPET 640 CONSOM 302
FISC 222 IA 133 CODEC 1816
+ ADD 1
15151/16 ENER 421 IA 136 CODEC 1817
+ ADD 1
15149/16 ENER 419 IA 134 CODEC 1815
+ ADD 1
15120/16 ENER 417 CLIMA 168 CONSOM 298 TRANS 479 AGRI 650
IND 261 ENV 757 IA 130 CODEC 1802
15091/16 ENER 413 ENV 754 TRANS 473 ECOFIN 1149 RECH 340
IA 124 CODEC 1789
+ ADD 1
15108/16 ENER 416 ENV 756 TRANS 477 ECOFIN 1152 RECH 341
IA 125 CODEC 1797
+ ADD 1
15090/16 ENER 412 CLIMA 167 IA 123 CODEC 1788
+ADD 1

Θέμα: Δέσμη μέτρων για καθαρή ενέργεια (πρώτη ανάγνωση)

- α) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση)
- β) Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση)
- γ) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας
- δ) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ίδρυση Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (αναδιατύπωση)
- ε) Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (αναδιατύπωση)
- στ) Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση
- ζ) Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων
- η) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης, για την τροποποίηση της οδηγίας 94/22/ΕΚ, της οδηγίας 98/70/ΕΚ, της οδηγίας 2009/31/ΕΚ, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 663/2009, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 715/2009, της οδηγίας 2009/73/ΕΚ, της οδηγίας 2009/119/ΕΚ του Συμβουλίου, της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, της οδηγίας 2012/27/ΕΕ, της οδηγίας 2013/30/ΕΕ και της οδηγίας (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013
- Ανταλλαγή απόψεων
-

I. Θέσπιση των νομοθετικών προτάσεων

Στις 30 Νοεμβρίου 2016, η Επιτροπή ενέκρινε τη δέσμη μέτρων με τίτλο «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους». Η εν λόγω δέσμη μέτρων, που περιλαμβάνει οκτώ νομοθετικές προτάσεις, είναι η μεγαλύτερη σε πεδίο εφαρμογής και μέγεθος που παρουσίασε ποτέ η Επιτροπή στον τομέα της ενέργειας. Περιλαμβανομένων της ανακοίνωσης, των εκτιμήσεων επιπτώσεων και άλλων υποστηρικτικών εγγράφων, η δέσμη περιλαμβάνει περισσότερες από 3.500 σελίδες. Στόχος είναι η μεταμόρφωση του ενεργειακού συστήματος της Ενεργειακής Ένωσης για το 2030 και ύστερα, προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, δημιουργώντας, παράλληλα, οφέλη για την απασχόληση, τους καταναλωτές, την οικονομική ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα. Με τη δέσμη μέτρων επιδιώκονται τρεις βασικοί στόχοι: η προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση, η παγκόσμια υπεροχή στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και οι δίκαιες συναλλαγές με τους καταναλωτές.

Η δέσμη μέτρων παρουσιάστηκε, στο σύνολό της, στη σύνοδο του Συμβουλίου TTE (Ενέργεια), στις 5 Δεκεμβρίου 2016. Η πρώτη λεπτομερής παρουσίαση και των οκτώ προτάσεων στην Ομάδα «Ενέργεια» ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο και στις αρχές Φεβρουαρίου 2017. Οι πρωτοβουλίες της δέσμης, όπως προτείνονται από την Επιτροπή, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Για τον λόγο αυτόν, έχει ήδη ξεκινήσει υποχρεωτική εξέταση των εκτιμήσεων επιπτώσεων των οκτώ προτάσεων. Σε αυτό το πρώιμο στάδιο της εξέτασης, οι περισσότερες αντιπροσωπίες διατηρούν επιφυλάξεις εξέτασης για όλες τις προτάσεις.

Σύμφωνα με τις προτεραιότητες της μαλτέζικης Προεδρίας, έχει ξεκινήσει αναλυτική εξέταση των δύο προτάσεων για την ενεργειακή απόδοση και την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, προκειμένου να επιτευχθεί γενική προσέγγιση κατά τη διάρκεια της εν λόγω Προεδρίας, κατά το δυνατόν.

Τα κύρια στοιχεία των νομοθετικών προτάσεων παρατίθενται κατωτέρω.

Σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Τόσο το Συμβούλιο όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν επανειλημμένως τονίσει ότι η εύρυθμη ενοποιημένη αγορά ενέργειας είναι το καλύτερο εργαλείο εξασφάλισης προσιτών τιμών ενέργειας, διασφάλισης του εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας και ενσωμάτωσης περισσότερης ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Οι ανταγωνιστικές τιμές έχουν ζωτική σημασία για την ανάπτυξη και την ευημερία των καταναλωτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, ως εκ τούτου, βρίσκονται στο επίκεντρο της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ.

Ο σημερινός σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας βασίζεται στους κανόνες της «τρίτης δέσμης μέτρων για την ενέργεια», η οποία ωφέλησε ουσιαδώς τους καταναλωτές και βελτίωσε τη θέση τους στις αγορές ενέργειας. Επίσης, ενίσχυσε τη ρευστότητα των ευρωπαϊκών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και αύξησε σημαντικά το διασυνοριακό εμπόριο.

Εντούτοις, οι νέες εξελίξεις έχουν επιφέρει θεμελιώδεις αλλαγές στις ευρωπαϊκές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας. Το μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΗΕ-ΑΠΕ) αυξήθηκε ραγδαία και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι πλέον πιο ανταγωνιστικές από άποψη κόστους. Αυτή η στροφή προς την ΗΕ-ΑΠΕ θα συνεχιστεί, καθώς αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Ένωσης που απορρέουν από τη Συμφωνία των Παρισίων για το κλίμα. Η μελλοντική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας θα χαρακτηρίζεται από πιο μεταβλητή και αποκεντρωμένη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, αυξημένη αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών μελών και νέες τεχνολογικές ευκαιρίες για τους καταναλωτές ώστε να μειώσουν τους λογαριασμούς τους και να συμμετέχουν ενεργά στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας μέσω απόκρισης ζήτησης, ιδιοκατανάλωσης και αποθήκευσης.

Δεδομένων των ανωτέρω, η Επιτροπή παρουσίασε, στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων του Νοεμβρίου 2016, τις προτάσεις της για την αναδιατύπωση της οδηγίας σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, του κανονισμού για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και του κανονισμού για την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER). Επιπλέον, υποβλήθηκε πρόταση για νέο κανονισμό σχετικά με την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.

Η προτεινόμενη νομοθεσία αποσκοπεί στην προσαρμογή των υπαρχόντων κανόνων της αγοράς στα νέα δεδομένα της αγοράς, αυξάνοντας την ευελιξία, καθιστώντας δυνατή την ελεύθερη κίνηση της ηλεκτρικής ενέργειας στο πλαίσιο μη στρεβλωμένων μηνυμάτων για τις τιμές, ενδυναμώνοντας, παράλληλα, τους καταναλωτές, αποκομίζοντας μέγιστα οφέλη από τον διασυννοριακό συντονισμό και παρέχοντας τα κατάλληλα μηνύματα και κίνητρα για την προώθηση των αναγκαίων επενδύσεων ώστε να μειωθούν περισσότερο οι χαμηλές εκπομπές άνθρακα στο ευρωπαϊκό ενεργειακό σύστημα και το τελευταίο να καταστεί ανταγωνιστικότερο. Επίσης, θα δοθεί προτεραιότητα σε λύσεις ενεργειακής απόδοσης και θα υποστηριχθεί ο στόχος της Ένωσης για δημιουργία θέσεων εργασίας, ανάπτυξη και προσέλκυση επενδύσεων.

Οι προτεινόμενοι κανόνες περί σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποσκοπούν στη θέσπιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για όλες τις πηγές και στην ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην αγορά, ενισχύοντας παράλληλα τις βραχυπρόθεσμες αγορές, προκειμένου να παρέχονται στο έπακρο ευκαιρίες ώστε οι μεταβλητές, λιγότερο προβλέψιμες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας να είναι οικονομικά αποδοτικές σε μια αγορά, μέσω της προσέγγισής τους στον πραγματικό χρόνο και της βελτίωσης των αγορών εξισορρόπησης. Επιπλέον, αποβλέποντας στην προσέλκυση των απαιτούμενων επενδύσεων στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, η προτεινόμενη νομοθεσία επιδιώκει να βελτιώσει τα μηνύματα για τις τιμές, για παράδειγμα, αίροντας τα ανώτατα όρια τιμών ώστε να διασφαλίζεται ότι οι τιμές αντικατοπτρίζουν την πραγματική αξία της ηλεκτρικής ενέργειας σε ώρες αιχμής και ενισχύοντας το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο ώστε να διασφαλίζεται ότι τα μηνύματα για τις τιμές μπορούν να επηρεάζουν τη γεωγραφική θέση νέων επενδύσεων και τις αποφάσεις περί παραγωγής (π.χ. μέσω τιμολογιακών ζωνών που ευθυγραμμίζονται με τη διαρθρωτική συμφόρηση στο δίκτυο μεταφοράς).

Προκειμένου να καταστεί πιο ευέλικτο το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, με τους προτεινόμενους κανόνες επιδιώκεται η δυνατότητα πλήρους ένταξης της απόκρισης ζήτησης στην αγορά, μεταξύ άλλων με την παροχή, σε κάθε καταναλωτή, δυναμικών συμβάσεων τιμών ηλεκτρικής ενέργειας και έξυπνων μετρητών που διαθέτουν τις ελάχιστες λειτουργικές δυνατότητες. Επιπλέον, οι προτεινόμενοι κανόνες θα παρέχουν κίνητρο στους διαχειριστές συστημάτων διανομής να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων τους στο πλαίσιο μιας πιο μεταβλητής παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, διαφυλάσσοντας, παράλληλα, τον ρόλο τους ως ουδέτεροι παράγοντες διευκόλυνσης της αγοράς.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της εξασφάλισης κατάλληλων επενδύσεων στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και της βελτίωσης της ικανότητας των αγορών να τις προσελκύσουν μέσα από τις προβλεπόμενες μεταρρυθμίσεις, η θέσπιση μηχανισμών δυναμικότητας πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις και προτείνονται μέτρα για την καλύτερη ευθυγράμμιση των εν λόγω μηχανισμών στα κράτη μέλη, ώστε να αποφεύγονται αρνητικές επιπτώσεις για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι μηχανισμοί δυναμικότητας θα βασίζονται σε διαφανή και πανενωσιακή εκτίμηση επάρκειας πόρων, ενώ επίσης θα πρέπει να επιτρέπουν την αποτελεσματική διασυννοριακή συμμετοχή.

Επιπλέον, προκειμένου να βελτιωθεί η ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ, προβλέπεται συστηματικότερη εκτίμηση κινδύνων, βάσει κοινών μεθόδων προς εκτέλεση σε διασυννοριακό πλαίσιο. Τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να καταρτίζουν σχέδια ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κινδύνων, που θα περιλαμβάνουν δύο μέρη: ένα πρώτο μέρος στο οποίο απηχούνται τα εθνικά μέτρα και ένα δεύτερο μέρος στο οποίο καθορίζονται τα μέτρα που πρέπει να συμφωνηθούν εκ των προτέρων μεταξύ των κρατών μελών σε περιφερειακό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων περιφερειακών «δοκιμών αντοχής», διαδικασιών συνεργασίας σε διαφορετικά σενάρια κρίσης και συμφωνιών ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης ταυτόχρονων καταστάσεων κρίσης στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.

Προκειμένου να βελτιωθεί ο ανταγωνισμός στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, η προτεινόμενη νομοθεσία προβλέπει σταδιακή κατάργηση της καθολικής ρύθμισης των τιμών, επιτρέποντας παράλληλα τη μεταβατική ρύθμιση των τιμών για τους ευάλωτους καταναλωτές. Προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή των καταναλωτών, περιορίζεται η χρήση τελών καταγγελίας σύμβασης και ενισχύονται οι κανόνες για την εμπορική διάθεση των έξυπνων μετρητών. Προάγεται η εμπιστοσύνη των καταναλωτών σε ιστότοπους σύγκρισης και προτείνονται αρχές για τη διασφάλιση της σαφήνειας και της δυνατότητας κατανόησης των λογαριασμών ενέργειας. Τέλος, για να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη νέων υπηρεσιών από νεοεισερχόμενους και από εταιρείες ενεργειακών υπηρεσιών, διασφαλίζεται αμερόληπτη πρόσβαση στα δεδομένα των καταναλωτών.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Η πρόταση αποσκοπεί στη μερική αναθεώρηση της οδηγίας 2009/28 για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Προτείνεται ένας δεσμευτικός στόχος σε ενωσιακό επίπεδο για μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ύψους τουλάχιστον 27% στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας στην Ένωση το 2030, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου 2014.

Στην πρόταση εξετάζονται τα καθεστώτα στήριξης, η αυτοπαραγωγή και η κατανάλωση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η περιφερειακή συνεργασία, οι εγγυήσεις προέλευσης, οι διοικητικές διαδικασίες, η ενημέρωση και η εκπαίδευση, καθώς και τα κριτήρια βιωσιμότητας και η εξοικονόμηση στην εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου (GHG) για βιοκαύσιμα, βιορευστά και καύσιμα βιομάζας. Αποβλέπει σε τρεις τομείς τελικής χρήσης: ηλεκτρική ενέργεια («HE-ΑΠΕ»), θέρμανση και ψύξη («ΑΠΕ-Θ&Ψ») και μεταφορές («ΑΠΕ-M»).

Τα κύρια νέα στοιχεία της πρότασης περιγράφονται κατωτέρω.

Τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίσουν τις εθνικές συνεισφορές τους στον γενικό δεσμευτικό ενωσιακό στόχο για το 2030, έχοντας ως βάση τον δεσμευτικό εθνικό τους στόχο για το 2020 όπως προβλέπεται από την ισχύουσα οδηγία 2009/28/EK για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Η πρόταση περιλαμβάνει γενικές αρχές που τα κράτη μέλη πρέπει να τηρούν κατά τον σχεδιασμό των καθεστώτων στήριξης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η σταθερότητα των εν λόγω καθεστώτων και να καταστούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ικανές να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς. Θα περιλαμβάνεται κυρίως ρήτρα μη αναδρομικότητας, προσέγγιση βάσει της αγοράς, ασφάλεια επενδύτων μέσω τριετών σχεδίων των κρατών μελών και μερικό άνοιγμα των καθεστώτων στήριξης (10-15%) σε παραγωγούς που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη, με σκοπό τη μείωση του κόστους ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την προώθηση περιφερειακών λύσεων.

Τα κράτη μέλη πρέπει να συστήσουν «ενιαίο κέντρο εξυπηρέτησης», το οποίο θα συντονίζει ολόκληρη τη διαδικασία αδειοδότησης για τους αιτούντες που επιθυμούν να κατασκευάσουν/θέσουν σε λειτουργία εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τις συναφείς υποδομές μεταφοράς και διανομής. Η χρονική διάρκεια της διαδικασίας αδειοδότησης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα τρία έτη και για εγκαταστάσεις κάτω των 50kW θα πρέπει να αρκεί μια απλή κοινοποίηση. Για την αναδιαμόρφωση («repowering») υφιστάμενων εγκαταστάσεων, η μέγιστη διάρκεια της διαδικασίας αδειοδότησης θα πρέπει να είναι ένα έτος, ενώ επίσης προβλέπεται απλουστευμένη κοινοποίηση. Επιπλέον, η πρόταση καθορίζει ορισμένα ελάχιστα πρότυπα όσον αφορά τα δικαιώματα των (μικρής κλίμακας) αυτοπαραγωγών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, των αυτοκαταναλωτών και των κοινοτήτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης υποχρέωση των κρατών μελών να διευκολύνουν, σε διοικητικό επίπεδο, την κατάρτιση συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Όσον αφορά τη θέρμανση και την ψύξη, η πρόταση παρέχει στα κράτη μέλη δυνατότητες να αυξήσουν το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παροχή θέρμανσης και ψύξης (αυξάνοντας τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παροχή θέρμανσης και ψύξης κατά 1 εκατοστιαία μονάδα ετησίως) και καθορίζει δικαιώματα πρόσβασης χωρίς διακρίσεις σε τοπικά συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης για παραγωγούς ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Όσον αφορά τις μεταφορές, στην πρόταση θεσπίζεται υποχρέωση για τους Ευρωπαίους προμηθευτές καυσίμων μεταφορών να αυξήσουν το παρεχόμενο στην αγορά μερίδιο των προηγμένων ανανεώσιμων και χαμηλής περιεκτικότητας σε άνθρακα καυσίμων (βιοκαύσιμα, βιοαέριο, ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές και ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα μη βιολογικής προέλευσης) από 1,5% το 2021 σε 6,8% το 2030, μειώνοντας παράλληλα το μέγιστο μερίδιο των υγρών βιοκαυσίμων που παράγονται από καλλιέργειες τροφίμων ή ζωοτροφών. Παράλληλα, η πρόταση δεν περιλαμβάνει τον υφιστάμενο εθνικό δεσμευτικό στόχο για το 2020, ήτοι μερίδιο 10% των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις μεταφορές. Επιπλέον, τα κράτη μέλη πρέπει να δημιουργήσουν διασυνδεδεμένες εθνικές βάσεις δεδομένων με σκοπό την ανίχνευση των ανανεώσιμων καυσίμων που χρησιμοποιούνται στη θέρμανση, την ψύξη και τις μεταφορές, καθώς και τον υπολογισμό των σχετικών παραμέτρων.

Όσον αφορά τα βιοκαύσιμα, τα βιορευστά και τη βιομάζα, η πρόταση εισάγει νέα κριτήρια βιωσιμότητας για τη δασική βιομάζα, διευρύνει τα κριτήρια βιωσιμότητας ώστε να περιλαμβάνονται τα καύσιμα βιομάζας, αυξάνει τα ελάχιστα ποσοστά στην εξοικονόμηση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από διάφορα είδη βιοκαυσίμων και προβλέπει υποχρεωτική χρήση υψηλά αποδοτικής συνδυαστικής τεχνολογίας θέρμανσης και ηλεκτρισμού από μεγάλης κλίμακας σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα.

Διατάξεις σχετικά με την κάλυψη «κενού» μεταξύ των συνολικών εθνικών συνεισφορών και της σταδιακής πορείας προς τον συνολικό δεσμευτικό ενωσιακό στόχο για το 2030 –το αρνητικό σενάριο («what if»)– περιλαμβάνονται στην πρόταση κανονισμού για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης¹. Στις εν λόγω διατάξεις περιλαμβάνονται ενδεχόμενα πρόσθετα εθνικά και ενωσιακά μέτρα που θα διασφαλίζουν την επίτευξη του στόχου σε ενωσιακό επίπεδο.

Η Επιτροπή θα θεσπίσει ένα βοηθητικό οικονομικό πλαίσιο προκειμένου να ενισχυθεί η χρήση των ενωσιακών κονδυλίων προς όφελος των στόχων της παρούσας οδηγίας και να παροτρυνθούν τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

¹ Σημείωση: *πρβλ. έγγρ. 15090/16, άρθρο 27.*

Ενεργειακή απόδοση και ενεργειακή απόδοση των κτιρίων

Βάσει της αρχής της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση, η επιδιωκόμενη αναθεώρηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση και της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων αποσκοπεί στην παροχή θέσεων εργασίας, ανάπτυξης και ασφάλειας του εφοδιασμού, καθώς και στη συμβολή στους ενωσιακούς στόχους απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές για το 2030. Υπό αυτό το πρίσμα, με τα προτεινόμενα μέτρα επιδιώκεται η διατήρηση της έως τώρα καταδειχθείσας δυναμικής των προσπαθειών ως προς την ενεργειακή απόδοση έως το 2020 και συγκεκριμένος στόχος είναι η ανακαίνιση πολύ αναποτελεσματικών υφιστάμενων κτιρίων.

Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου 2014 τίθεται ενδεικτικός στόχος ενεργειακής απόδοσης ύψους 27% σε ενωσιακό επίπεδο. Στα συμπεράσματα ζητείται επίσης επανεξέταση του εν λόγω στόχου έως το 2020, εξετάζοντας το 30%. Έχοντας πραγματοποιήσει την επανεξέταση, η Επιτροπή προτείνει τώρα δεσμευτικό ενωσιακό στόχο ύψους 30%. Αυτός ο γενικός στόχος συνίσταται σε ανώτατο όριο 1.321Mtoe πρωτογενούς ενέργειας και 987Mtoe τελικής καταναλωθείσας ενέργειας το 2030 από την ΕΕ, και τα κράτη μέλη πρέπει να τον συνεκτιμήσουν κατά τον καθορισμό των ενδεικτικών εθνικών συνεισφορών ενεργειακής απόδοσης.

Προτείνεται παράταση της ετήσιας υποχρέωσης για εξοικονόμηση ενέργειας ύψους 1,5% έως το 2030 και ενδεχομένως και μετά το 2030. Τα καθεστώτα επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης τοποθετούνται σε ισότιμη βάση με εναλλακτικά μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος, επιφέροντας μεγαλύτερη ευελιξία. Κατά τον καθορισμό των πλέον κατάλληλων μέτρων, οι νέοι κανόνες απαιτούν από τα κράτη μέλη να συνεκτιμήσουν την ενεργειακή πενία. Η οδηγία διευκρινίζει επίσης τις απαιτήσεις ως προς τον τρόπο υπολογισμού της εξοικονόμησης ενέργειας και επανεξετάζει τις υποχρεώσεις μέτρησης και τιμολόγησης της θέρμανσης, με σκοπό τη διαμόρφωση διαφανέστερων και εύληπτων για τους χρήστες λογαριασμών ενέργειας.

Για την επανεξέταση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν σαφή εικόνα για την απαλλαγή του κτιριακού αποθέματός τους από τις εκπομπές άνθρακα έως το 2050 μέσω μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανακαίνισης, θέτοντας σαφή ορόσημα για το 2030. Για την κινητοποίηση επενδύσεων στην ανακαίνιση, η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση μηχανισμών για τη χρηματοδότηση ελλείψεων και φραγμών στην αγορά και δρομολόγησε την πρωτοβουλία της έξυπνης χρηματοδότησης για έξυπνα κτίρια. Με την πρόταση παροτρύνεται η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών στα κτίρια με τη θέσπιση δείκτη ευφυΐας και επιδιώκεται η διασφάλιση της ευρείας διάθεσης των κατάλληλων υποδομών φόρτισης για τα ηλεκτρικά οχήματα σε όλα τα κτίρια που δεν προορίζονται για κατοικίες και στα νέα κτίρια κατοικιών. Η μέθοδος υπολογισμού της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων αναθεωρείται επίσης, προκειμένου να εκτιμηθούν δεόντως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να αντιμετωπιστεί η διαφορά απόδοσης μεταξύ της υπολογισθείσας ενεργειακής ζήτησης και της πραγματικής κατανάλωσης.

Ελλείψει εθνικά δεσμευτικών στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση για την περίοδο μετά το 2020 (που το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου 2014 εξείρεσε) και στο πλαίσιο της Συμφωνίας των Παρισίων, με την πρόταση διαμορφώνεται μηχανισμός συνεργασίας και ελέγχου που αναμένεται να συμβάλει στην από κοινού εκπλήρωση των απώτερων και των επιμέρους στόχων της Ενεργειακής Ένωσης, περιλαμβανομένων, κυρίως, των ενωσιακών στόχων για το 2030 για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, καθώς και των ενωσιακών κλιματικών στόχων, και στην ανάδειξη του ευρέος φάσματος των προτεινόμενων δράσεων σε διάφορους τομείς σε ένα συνεκτικό και συντονισμένο σύνολο.

Ο μηχανισμός ελέγχου θα συνίσταται σε υποβολή, από τα κράτη μέλη, ολοκληρωμένων εθνικών ενεργειακών και κλιματικών σχεδίων που θα καλύπτουν τους στόχους, τις πολιτικές και τα μέτρα τους όσον αφορά και τις πέντε διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης (ενεργειακή ασφάλεια, εσωτερική αγορά ενέργειας, ενεργειακή απόδοση, απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και έρευνα, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα), συμπεριλαμβανομένων των στόχων μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (GHG), καθώς και τις απορροφήσεις από καταβόθρες, και τις πολιτικές και τα μέτρα που συνδέονται επίσης με τη Συμφωνία των Παρισίων (UNFCCC). Τα σχέδια αυτά θα καλύπτουν την περίοδο 2021-2030 (θα ανανεώνονται για κάθε δεκαετή περίοδο έκτοτε) και θα περιλαμβάνουν προοπτική έως το 2050 και μετά, κατά περίπτωση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν προσχέδια έως την 1η Ιανουαρίου 2018, τελικά σχέδια έως την 1η Ιανουαρίου 2019, επικαιροποιημένα προσχέδια έως την 1η Ιανουαρίου 2023 και επικαιροποιημένα τελικά σχέδια έως την 1η Ιανουαρίου 2024. Η υποβολή των προσχεδίων και των τελικών και επικαιροποιημένων σχεδίων θα επαναλαμβάνεται κάθε δεκαετία στη συνέχεια.

Επιπλέον, ο κανονισμός θεσπίζει διετείς ολοκληρωμένες εθνικές εκθέσεις προόδου για την ενέργεια και το κλίμα από τα κράτη μέλη, που πρέπει να υποβάλλονται στην Επιτροπή (η πρώτη έκθεση πρέπει να έχει υποβληθεί έως τις 15 Μαρτίου 2021) βάσει υποδείγματος υποβολής έκθεσης το οποίο θα καθοριστεί σε μεταγενέστερο στάδιο και με τη χρήση βασικών δεικτών, καθώς και ετήσιες εκθέσεις, όταν απαιτείται λόγω διεθνών δεσμεύσεων. Αυτή η διαδικασία υποβολής εκθέσεων πρέπει να αντικαταστήσει και να εξορθολογήσει σχεδόν όλες τις υφιστάμενες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων στην ενωσιακή νομοθεσία για την ενέργεια και το κλίμα. Επίσης, πρέπει να συνεχιστούν τα εθνικά και ενωσιακά συστήματα απογραφής για την εκτίμηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων αυτών από καταβόθρες. Η υποβολή εκθέσεων πρέπει να πραγματοποιείται με τη χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας υποβολής εκθέσεων, η οποία θα βασίζεται σε υπάρχουσες διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και βάσεις δεδομένων.

Προτείνονται κατευθυντήριες γραμμές για τη «διαδικασία καθορισμού συνεισφοράς», κατά την οποία τα κράτη μέλη καθορίζουν τις συνεισφορές τους για τους στόχους για το 2030 στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης. Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν διαφοροποιημένες προβλέψεις για α) τις υφιστάμενες πολιτικές και β) τις προγραμματιζόμενες πολιτικές όσον αφορά τις πέντε διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης τουλάχιστον έως το 2040. Επιπλέον, τα κράτη μέλη πρέπει να εκτιμήσουν τον μακροοικονομικό, περιβαλλοντικό, γνωσιακό και κοινωνικό αντίκτυπο των πολιτικών και των μέτρων που περιλαμβάνονται στα ολοκληρωμένα σχέδια, καθώς και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των πολιτικών που αφορούν τις πέντε διαστάσεις, τουλάχιστον έως το 2030, συγκρίνοντας, παράλληλα, τις προβλέψεις για τις υφιστάμενες και τις σχεδιαζόμενες πολιτικές.

Μια διαρθρωμένη και επαναληπτική διαδικασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών θα διατηρήσει σταθερή την πορεία προς τη συλλογική επίτευξη των στόχων της Ενεργειακής Ένωσης. Θα περιλαμβάνει σύστημα παρακολούθησης από την Επιτροπή, καθώς και συστάσεις από την Επιτροπή, αν απαιτείται, τις οποίες τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεκτιμούν προσεκτικά, έχοντας υπόψη τη δεσμευτική φύση ορισμένων στόχων ενωσιακού επιπέδου. Επιπλέον, η πρόταση περιλαμβάνει διατάξεις για την περιφερειακή συνεργασία και τη συμμετοχή κρατικών ενδιαφερόμενων φορέων. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος πρέπει να συνδράμει την Επιτροπή κατά το δέον.

Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, βάσει των πληροφοριών που υποβάλλουν τα κράτη μέλη, ότι η επίτευξη των στόχων της Ενεργειακής Ένωσης (ιδίως των στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση) διακυβεύεται (το «αρνητικό σενάριο»), μπορεί να εκδώσει συστάσεις προς τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, θα λάβει πρόσθετα μέτρα σε ενωσιακό επίπεδο.

Όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (για τις οποίες υπάρχει δεσμευτικός ενωσιακός στόχος), στα εν λόγω πρόσθετα μέτρα μπορούν να συγκαταλέγονται η συλλογική υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν εθνικά μέτρα, όπως η προσαρμογή του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη θέρμανση και την ψύξη ή/και στον τομέα των μεταφορών, ή η χρηματοδότηση πλατφόρμας χρηματοδότησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε ενωσιακό επίπεδο. Αυτή η πλατφόρμα μπορεί να συσταθεί από την Επιτροπή με την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης.

Όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση (για την οποία προτείνεται δεσμευτικός ενωσιακός στόχος), στα εν λόγω ενωσιακά πρόσθετα μέτρα μπορούν να περιλαμβάνονται μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης προϊόντων, κτιρίων και των μεταφορών.

Για αμφότερους τους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης, η εκτίμηση της Επιτροπής ως προς την επάρκεια των προσπαθειών πρέπει να πραγματοποιηθεί το 2023 και τα αντίστοιχα πρόσθετα μέτρα να έχουν εφαρμοστεί έως το 2024.

Προβλέπεται σύσταση Επιτροπής Ενεργειακής Ένωσης (που θα αντικαταστήσει την τρέχουσα Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή) και άλλων επιτροπών, κατά περίπτωση, και ο κανονισμός θα αναθεωρηθεί το 2026.

Η πρόταση περιλαμβάνει «πανομοιότυπες διατάξεις» σχετικά με τους επιμέρους και τους απώτερους στόχους που περιέχονται σε διάφορες ενωσιακές νομοθετικές πράξεις στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής, καθώς και σχετικά με τους επιμέρους και τους απώτερους στόχους αρκετών νομοθετικών προτάσεων στον τομέα της πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια που υπέβαλε πρόσφατα η Επιτροπή². Ως εκ τούτου, πρέπει να διασφαλιστεί συνέπεια, καθ' όλη τη διαπραγματευτική διαδικασία, των εν λόγω «πανομοιότυπων διατάξεων» σε κάθε άλλη σχετική νομοθετική πρόταση (βλ. υποσημείωση) και στην παρούσα πρόταση περί διακυβέρνησης.

²

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη **συμπερίληψη των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας** στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030 και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για μηχανισμό παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και άλλων πληροφοριών που αφορούν την κλιματική αλλαγή («LULUCF»).

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις **δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου** από τα κράτη μέλη από το 2021 έως το 2030 για μια ανθεκτική Ενεργειακή Ένωση, για την τήρηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη Συμφωνία των Παρισίων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για μηχανισμό παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και άλλων πληροφοριών που αφορούν την κλιματική αλλαγή («ESR»).

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της χρήσης **ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές** (αναδιατύπωση).

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα κατοχύρωσης της **ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο** και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010.

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την **ενεργειακή απόδοση**.

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την **ενεργειακή απόδοση των κτιρίων**.

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την **ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας** και με την κατάργηση της οδηγίας 2005/89/ΕΚ.

II. ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟΨΕΩΝ

Οι Υπουργοί καλούνται να εκθέσουν αρχικές απόψεις³ για τη δέσμη μέτρων για την «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους», περιλαμβανομένων:

- του τρόπου με τον οποίον, σύμφωνα με την Κοινή Δήλωση⁴, μπορούμε να σημειώσουμε ουσιαστική πρόοδο και, όπου είναι δυνατόν, να καταλήξουμε στη δέσμη μέτρων πριν από το τέλος του 2017,
- του καλύτερου τρόπου με τον οποίον μπορούμε να διασφαλίσουμε τις βασικές συνέργειες, περιλαμβανομένων των θεσμικών, της συνολικής προσέγγισης,
- του καλύτερου τρόπου αξιοποίησης της περιφερειακής συνεργασίας προς διευκόλυνση της μετάβασης.

³ Σημείωση: οι αντιπροσωπίες καλούνται να διαβιβάσουν τη συμβολή τους γραπτώς, ώστε οι Υπουργοί να μπορέσουν να επικεντρωθούν στα κύρια ζητήματα.

⁴ *Πρβλ. έγγρ. 15375/16.*